

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра транспортних засобів та та інженерного забезпечення охорони державного кордону
факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 30 «ІНЖЕНЕРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ КОРДОНУ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Інженерне забезпечення охорони кордону» є обов'язковою для вивчення ОПП «Психологія». Вивчається протягом 1 та 2-го семестрів на кафедрі транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону.

Мета вивчення навчальної дисципліни – підготовка офіцерів-прикордонників, які володіють компетенціями із використання на понятійному рівні існуючих зразків технічних засобів охорони кордону та реалізації заходів з інженерного обладнання ділянки прикордонного підрозділу.

Основне завдання навчальної дисципліни полягає у наданні курсанту теоретичних знань з основ інженерного забезпечення охорони кордону та первинних практичних навичок щодо використання за призначенням технічних засобів охорони кордону.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

- призначення, тактико-технічні характеристики, особливості будови, склад комплектів технічних засобів охорони кордону;
- порядок використання технічних засобів охорони кордону в процесі виконання оперативна-службових завдань з охорони державного кордону.
- вимоги керівних документів з експлуатації технічних засобів охорони кордону та організації інженерного забезпечення охорони державного кордону;
- заходи безпеки при використанні технічних засобів охорони кордону та виконанні завдань інженерного забезпечення;

вміти:

- технічно грамотно здійснювати підготовку до використання та безпосереднє використання технічних засобів охорони кордону;
- класифікувати завдання з охорони кордону за ступенем складності із подальшим рішенням та вибором необхідного технічного засобу залежно від його основних характеристик;
- організовувати та здійснювати заходи щодо інженерного забезпечення при виконанні оперативно-службових та бойових завдань з охорони державного кордону;
- здійснювати організацію робіт з облаштування та утримання інженерних споруд та невибухових загороджень;
- виконувати завдання інженерного забезпечення в різних умовах обстановки.

ВИКЛАДАЧІ:

Згідно форми А-4.03

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Прикордонна служба.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальний клас (НВМ 1, НВМ-3, НВМ 3), ПНЦЗНП (інженерне містечко, тактичне поле), інженерні та технічні засоби охорони кордону, комплект презентаційних матеріалів, дидактичних матеріалів, комплект роздавальних матеріалів, мультимедійний проектор.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																		Форми підсумкового контролю			
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	Рольові ігри	курсова робота	індивідуальні заняття	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	-----	-----				
1	1	1	32	20	2	6	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-
	2	2	58	40		14	22						4	-	-	-	-	-	-	-	-	18		
Усього		3	90	60	2	20	34	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	30	-	+	-
Усього за дисципліну		3	90	60	2	20	34	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	30	-	+	-

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ЗК-6	Здатність планувати та управляти часом, приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати автономно, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
Професійні (військово-прикордонні компетентності)		
ВК-1	Знання та розуміння: правових засад функціонування держави і основ законодавства України, що стосуються повноважень держави, прав людини та меж їх застосування для забезпечення безпеки державного кордону; демократичних цінностей; системи забезпечення національної безпеки України; сутності та основних питань етики збройної боротьби; призначення професії офіцера	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВК-2	Розуміння системи та процесів забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, способів застосування сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювання їх ефективності.	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВК-3	Здатність організувати охорону державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її відповідність прогнозованому стану протиправної діяльності та діям противника, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, діяти у складі прикордонних нарядів, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, планувати й організувати превентивні заходи	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВК-4	Розуміння основ загальновійськового бою, бойових дій прикордонних підрозділів, тактики та способів дій підрозділів, питань організації бойового, ресурсного, інженерно-технічного забезпечення та зв'язку в підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службових дій	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВК-6	Здатність застосовувати штатне озброєння підрозділу в ході оперативно-службової діяльності та виконанні бойових завдань	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВК-7	Організувати підготовку озброєння, спеціальної техніки і технічних засобів охорони кордону до застосування, експлуатацію і технічне обслуговування з використанням фізичних основ їх побудови, інженерних знань та дотриманням вимог єдиної системи конструкторської документації	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВК-8	Застосовувати засоби зв'язку та програмно-технічні комплекси, що стоять на озброєнні Державної прикордонної служби України, в оперативно-службовій діяльності	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3

Шифр	Компетентність	Методи контролю
	підрозділів охорони державного кордону	

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-10	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ПРН-14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ПРН-15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ПРН-18	Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного та оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВРН-2	Управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ВРН-3	Здатність організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосувати сили і засоби у різних умовах обстановки, всіх видах бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин			Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3			
1	Основи інженерного забезпечення охорони кордону.	2	Л2			09		
2	Оптичні та оптико-електронні прилади.	8	Гз2	Пз6		10	1/1 Л(2); 2/1 Гз(2); 2/2 Пз(6)	10
3	Тепловізійні засоби.	8	Гз2	Пз6		11	3/1 Гз(2); 3/2 Пз(6)	8
4	Радіолокаційні засоби.	2	Гз2			12	4/1 Гз(2)	2
5	Світлотехнічні засоби.	6	Гз2	Пз4		01	5/1 Гз(2);	2
6	Сигналізаційні засоби.	10	Гз2	Гз2	Пз6	02	6/1 Гз(2); 6/2Гз(2)	4
7	Комплексні технічні засоби.	10	Гз2	Гз2	Пз6	03	5/2 Пз(4); 6/3 Пз(6)	10
8	Лінія інженерних прикордонних споруд.	10	Гз2	Гз2	Пз6	04	7/1 Гз(2); 7/2Гз(2); 7/3 Пз(6)	10
	Диференційований залік	4	Дз4			05	8/1 Гз(2); 8/2Гз(2); 8/3 Пз(6)	10
						06	Дз4	4
						07		
						08		
	Всього	60				Всього		60

Умовні позначення:

Лекція - Л

Практичне заняття – Пз

Групове заняття – Гз

Диференційований залік – Дз

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - Пз4

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види занять, завдань	К-ть годин	Назва теми і навчальні питання заняття	Література
1	2	3	4	5	6
І курс					
1 семестр					
1			2 (2)	ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ КОРДОНУ	
	1	лекція	2	Загальні положення інженерного забезпечення охорони кордону 1. Введення в дисципліну, її завдання та програма вивчення. 2. Мета, завдання, принципи інженерного забезпечення охорони кордону. 3. Класифікація засобів інженерного забезпечення охорони кордону.	[1.1-1.12] [2.1] ст. 7-26
2			12 (8)	ОПТИЧНІ ТА ОПТИКО-ЕЛЕКТРОННІ ПРИЛАДИ	
	1	групове заняття	2	Загальні положення про оптичні та оптико-електронні прилади. 1. Призначення, характеристики, особливості будови оптичних приладів. 2. Призначення, характеристики, особливості будови оптико-електронних приладів. 3. Порядок підготовки оптичних та оптико-електронних приладів до роботи.	[2.1] ст. 27-55
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації оптичних приладів 1. Порядок роботи з оптичними приладами. 2. Заходи безпеки при роботі з оптичними приладами. 3. Експлуатаційні аспекти.	[2.1] ст. 27-55
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації оптико-електронних приладів 1. Порядок роботи з оптико-електронними приладами. 2. Заходи безпеки при роботі з оптико-електронними приладами. 3. Експлуатаційні аспекти.	[2.1] ст. 56-79
	2	практичне заняття (вечірне) ПЦЗНП Тп, ІМ	6	Практична робота з оптичними та оптико-електронними приладами 1. Практична робота з оптичними приладами. 2. Практична робота з оптико-електронними приладами.	[2.1] ст. 27-79
3			12 (8)	ТЕПЛОВІЗІЙНІ ЗАСОБИ	
		самостійна робота	2	Основні поняття про тепловізійні засоби 1. Принципи роботи, загальна будова. 2. Основні параметри тепловізійних засобів.	

	1	групове заняття	2	Загальні положення про переносні тепловізори 1. Призначення, характеристики, особливості будови переносних тепловізорів. 2. Порядок підготовки переносних тепловізорів до роботи .	[2.1] ст. 80-135 [2.2] ст. 4-72
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації тепловізорів 1. Порядок роботи з тепловізорами. 2. Заходи безпеки при роботі з тепловізорами. 3. Експлуатаційні аспекти.	[2.1] ст. 80-135 [2.2] ст. 4-72
	2	практичне заняття (вечірне)	6	Практична робота з переносними тепловізорами 1. Заходи безпеки та правила експлуатації переносних тепловізорів. 2. Практична робота з переносними тепловізорами.	[2.1] ст. 80-135 [2.2] ст. 4-72
4					
			4 (2)	РАДІОЛОКАЦІЙНІ ЗАСОБИ	
	1	групове заняття	2	Загальні положення про радіолокаційні засоби 1. Призначення, характеристики, особливості будови радіолокаційних станцій. 2. Призначення, характеристики, особливості будови георадарів. 3. Порядок підготовки радіолокаційних засобів до роботи .	[1.1] [3.3] ст. 44-107 [3.4] ст.5-37
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації РЛС 1. Порядок роботи з радіолокаційними засобами. 2. Заходи безпеки при роботі з радіолокаційними засобами. 3. Експлуатаційні аспекти. 4. Розрахунки зближення з ціллю.	[1.1] [3.3] ст. 44-107 [3.4] ст.5-37 [3.11]; [3.12] [3.15], [3.16]
За I семестр			30(20)		
II семестр					
5					
			8 (6)	СВІЛОТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ	
	1	групове заняття	2	Загальні положення про світлотехнічні засоби 1. Призначення, характеристики, особливості будови світлотехнічних засобів. 2. Порядок підготовки світлотехнічних засобів до роботи .	[3.2] ст. 8-139
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації світлотехнічних засобів 1. Порядок роботи з світлотехнічними засобами. 2. Заходи безпеки при роботі. 3. Експлуатаційні аспекти.	[3.2] ст. 8-139
	2	практичне заняття	4	Практична робота з світлотехнічними засобами 1. Практична робота з світлотехнічними засобами індивідуального використання.	[3.2] ст. 8-139

		(вечірне) ПЦЗНП, Тп		2. Практична робота з прожекторними станціями.	
6			14 (10)	СИГНАЛІЗАЦІЙНІ ЗАСОБИ	
	1	групове заняття	2	Загальні положення про сигналізаційні засоби охорони кордону 1. Призначення, характеристики, особливості будови сигналізаційних засобів охорони кордону. 2. Порядок підготовки до роботи сигналізаційних засобів охорони кордону.	[3.5] ст. 4-58
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації сигналізаційних засобів 1. Порядок роботи з сигналізаційними засобами. 2. Заходи безпеки при роботі з сигналізаційними засобами. 3. Експлуатаційні аспекти.	[3.5] ст. 4-58
	2	групове заняття	2	Загальні положення про сигналізаційні засоби охорони приміщень 1. Призначення, характеристики, особливості будови сигналізаційних засобів охорони приміщень. 2. Порядок підготовки до роботи сигналізаційних засобів охорони приміщень.	
		самостійна робота	2	Особливості експлуатації сигналізаційних засобів охорони приміщень 1. Порядок роботи з сигналізаційними засобами охорони приміщень. 2. Заходи безпеки при роботі з сигналізаційними засобами охорони приміщень. 3. Експлуатаційні аспекти.	
	3	практичне заняття	6	Практична робота з сигналізаційними засобами 1. Практична робота з сигналізаційними засобами охорони кордону. 2. Практична робота з сигналізаційними засобами охорони приміщень.	[3.5] ст. 4-58
7			18 (10)	КОМПЛЕКСНІ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ	
		самостійна робота	2	Основні поняття про комплексні зразки ТЗОК 1. Загальна будова комплексних зразків ТЗОК. 2. Огляд сучасних комплексних зразків ТЗОК та тих що використовуються в ДПСУ.	[1.5] [Інформаційні ресурси 1.1]
	1	групове заняття	2	Загальні положення про мобільні тепловізійні комплекси 1. Призначення, характеристики, особливості будови мобільних тепловізійних комплексів. 2. Порядок підготовки до роботи мобільного тепловізійного комплексу.	[1.5] [2.1] ст. 135-140 [2.2] ст. 73-165; [3.14]
		самостійна робота	2	Основні поняття про комплексні зразки ТЗОК 1. Загальна будова комплексних зразків ТЗОК. 2. Особливості ПТС. 3. СОЕС.	[1.5]; [1.6]

			4. АЕРОС.	
	самостійна робота	2	Основні поняття про БПАК 1. Особливості будови та основні технічні параметри БПАК. 2. Сучасні БПАК.	[Інформаційні ресурси 1.1]
2	групове заняття	2	Загальні положення про безпілотні авіаційні комплекси 1. Призначення, характеристики, особливості будови безпілотних авіаційних комплексів. 2. Порядок підготовки до роботи безпілотних авіаційних комплексів.	[Інформаційні ресурси 1.1]
	самостійна робота	2	Особливості експлуатації БПАК 1. Порядок роботи з БПАК. 2. Заходи безпеки при роботі з БПАК. 3. Експлуатаційні аспекти.	[Інформаційні ресурси 1.1]
3	практичне заняття ПЦЗНП, Тп	6	Практична робота з комплексними технічними засобами 1. Практична робота з мобільними тепловізійними комплексами. 2. Практична робота з безпілотними авіаційними комплексами.	[2.1] ст. 135-140 [2.2] ст. 73-165; [3.14]

8		16 (10)	ЛІНІЯ ІНЖЕНЕРНИХ ПРИКОРДОННИХ СПОРУД		
	1	групове заняття	2	Інженерні споруди та загородження 1. Особливості інженерного облаштування ділянок державного кордону. 2. Інженерні споруди для позначення лінії державного кордону. 3. Інженерні споруди для забезпечення дій прикордонних нарядів.	[1.3], [1.11] [1.13], [1.14] [1.15], [2.3] с. 44-53, с.56-76 [3.8] с. 37-68
		самостійна робота	2	Умовні знаки для позначення сил та засобів ІЗОК 1. Умовні знаки технічних засобів охорони кордону. 2. Умовні знаки інженерних споруд. 3. Умовні знаки інженерних загороджень.	[2.3] с. 180-192 [3.7] с. 5-14
		самостійна робота	2	Інженерні споруди для позначення лінії державного кордону 1. Призначення, види, класифікація, прикордонних знаків. 2. Призначення, види інформаційних знаків та стикових покажчиків. 3. Особливості утримання та ремонту інженерних споруд для позначення лінії державного кордону.	[3.8] с. 37-68
		самостійна робота	2	Інженерні загородження та контролюючі засоби 1. Призначення, класифікація, характеристики інженерних загороджень та засоби, що використовуються для їхнього зведення та утримання. 2. Призначення, характеристики КСС та засоби, що використовуються для їхнього зведення та утримання.	[2.3] с. 45-49, с. 54-56 [3.1] с. 26-40 [3.9] с. 26-40 [3.10] с. 80-81

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

2	групове заняття	2	Порядок встановлення та утримання інженерних загороджень та сигнальних мін 1. Порядок встановлення та утримання невибухових інженерних загороджень. 2. Призначення, склад комплекту та порядок встановлення сигнальних мін. 3. Призначення, склад комплекту та порядок встановлення контрольного поста.	[2.3] ст. 54-56 [3.1] ст. 26-40
3	практичне заняття ПЦЗНП ІМ	6	Зведення та утримання інженерних споруд та контролюючих засобів 1. Утримання споруд для позначення лінії державного кордону. 2. Зведення та утримання простіших інженерних загороджень. 3. Розгортання контрольного поста. 4. Встановлення сигнальних мін.	[2.3] с. 45-49, с.56-76 [3.8] с. 37-68 [3.10] с. 80-81
Диф. залік		4		
За II семестр		60 (40)		
За 1-й курс		90 (60)		
За дисципліну		90 (60)		

1. Нормативно-правові акти

1.1. Наказ № 809 Адміністрації ДПСУ від 5.11.2004 р. «Про затвердження та введення в дію Інструкції про визначення термінів експлуатації інженерних споруд, норм напруцювання до ремонту та списання технічних засобів охорони кордону, інженерної техніки та майна у Державній прикордонній службі України».

1.2. Наказ № 544 АДПСУ від 11.07.2005. «Про затвердження і введення в дію Настанови з експлуатації радіолокаційно-прожекторного озброєння у Державній прикордонній службі України».

1.3. Розпорядження № 484-05 Адміністрації ДПСУ від 18.07.2005 «Про визначення порядку облаштування прикордонної інфраструктури».

1.4. Наказ № 404 Адміністрації ДПСУ від 20.05.2005 р. «Про затвердження та введення в дію Інструкції про списання військового майна у Державній прикордонній службі України».

1.5. Наказ № 940 АДПСУ від 26.11.2007 «Про введення в експлуатацію мобільних тепловізійних комплексів та затвердження Інструкції щодо порядку застосування мобільних тепловізійних комплексів в охороні державного кордону».

1.6. Наказ Адміністрації ДПСУ № 121 від 19.02.2007 р. «Про затвердження Настанови з обладнання та утримання постів технічного спостереження у Державній прикордонній службі України».

1.7. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1189-р від 23.11. 2015 р. «Про схвалення Стратегії розвитку Державної прикордонної служби».

1.8. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1179-р від 11.11. 2015 р. «Про схвалення Концепції Державної цільової правоохоронної програми «Облаштування та реконструкція державного кордону» на період до 2020 року».

1.9. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1068-р від 13.10.2015 р. «План першочергових заходів з облаштування державного кордону вздовж берегової лінії та забезпечення охорони територіального моря України в межах Донецької, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей».

1.10. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 439-р від 14.05.2015 р. «Про затвердження плану заходів щодо інженерно-технічного облаштування українсько-російського державного кордону в межах Чернігівської, Сумської, Харківської та Луганської областей, українсько-молдовського державного кордону, територій, прилеглих до адміністративної межі з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки

1.11. Наказ № _____ Адміністрації ДПСУ від _____ р. «Про організацію інженерного облаштування державного кордону України у 20__ році».

1.12. Наказ № 31 Адміністрації ДПСУ від 27.04.2018 р. «Про організацію та здійснення перевірок державного кордону, інженерних споруд та загороджень, берегової смуги та узбережжя прикордонних водних об'єктів у 2018-2020 роках».

1.13. Наказ №156 МВС України від 02.03.2019 р. «Про затвердження Інструкції з організації інженерного забезпечення охорони державного кордону України».

1.14. Розпорядження № 261 Адміністрації ДПСУ від 30.08.2018 р. «Про встановлення інформаційно-попереджувальних табличок та демонтаж стикових покажчиків».

1.15. Наказ № _____ Адміністрації ДПСУ від _____ року «Про інженерне, технічне забезпечення, РХБ захист та екологічну безпеку охорони державного кордону України у 20__ році».

2. Базова

2.1. Царьов Ю.О. Засоби візуального спостереження охорони державного кордону: навчальний посібник / Ю. О. Царьов, Д.А.Купрієнко. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ імені Б.Хмельницького, 2010.– 164 с.

2.2. Царьов Ю.О. Тепловізійні засоби охорони кордону: навчальний посібник / Ю.О. Царьов, В.М. Кульчицький, В.А. Собченко. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2013. –184 с.

2.3. Царьов Ю.О. Інженерне забезпечення охорони державного кордону: навчальний посібник / Ю. О. Царьов., В. А. Сівак, В. М. Кульчицький та ін. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2015. – 232 с.

3. Допоміжна

3.1. Вербовенко О.В., Каморник О.В., Сівак В.А. Інженерні споруди та загородження, що використовуються в охороні державного кордону: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ПВУ, 2000.

3.2. Дем'янюк С.М., Стрельбіцький М.А., Купрієнко Д.А. Світлотехнічні засоби охорони державного кордону: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, 2008.

3.3. Денесюк В.В., Шинкарук О.Н., Петров В.Д. Навигационная радиолокационная станция "Наяда-5" (устройство и эксплуатация): Учебное пособие. – Хмельницький: Издание Академии ПВУ, 1996.

3.4. Крыжний Л.В., Денесюк В.В. Переносные радиолокационные станции. Часть 1: Учебное пособие. – Хмельницький: Издательство Академии ПВУ, 1996.

3.5. Дем'янюк С.М., Шинкарук О.М. Засоби сигналізаційного озброєння охорони державного кордону. Частина 1. Засоби сигналізаційного озброєння охорони локальних ділянок: Офіційне видання. – Хмельницький: Видавництво АПВУ, 1997.

3.6. Каморник О.В., Вербовенко О.В. Інженерне забезпечення охорони державного кордону в різних умовах: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво Академії ПВУ, 1998.

3.7. Сівак В.А. Інженерне та технічне забезпечення охорони державного кордону: довідник /В.А.Сівак, Ю.О.Царьов, А.Б. Добровольський – Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б.Хмельницького, 2012. –124 с.

3.8. Основи побудови системи інженерно-технічного контролю: Збірник дидактичних матеріалів. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ПВУ, 2007.

- 3.9. Методичний посібник з інженерного забезпечення охорони кордону на ділянці відділу прикордонної служби / уклад. : О. І. Гура, С.Л. Букоємський, О.А. Бобровнік та ін. – Хмельницький : Видавництво НАЛПСУ, 2015. – 56 с.
- 3.10. Военно-інженерна підготовка Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2005.
- 3.11. Технічний опис та інструкція з експлуатації виробу 1РЛ 133.
- 3.12. Технічний опис та інструкція з експлуатації виробу 1РЛ 136.
- 3.13. Виріб Archer TGA-3/75-640. Інструкція з експлуатації.
- 3.14. Патрульная машина наблюдения Украина (Carl Zeiss Optronics GmbH). Инструкция по эксплуатации. Инструкция по обслуживанию.
- 3.15. Руководство по эксплуатации ELTA EL/M-2129.

4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)

- 4.1. Сайт бібліотеки НАДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://lib.nadpsu.edu.ua:8080/>>
- 4.2. Модульне навчальне середовище НАДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://10.241.24.9/moodle/>>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрядження з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

• самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний